

Üç Boyutlu Vatandaşlık Performans Modeli

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Üç Boyutlu Vatandaşlık Performans Modeli*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32011>

Özet

Uyarlama çalışması Ceylan ve Ergin (2019) tarafından gerçekleştirilen Üç Boyutlu Vatandaşlık Performans Modeli, bireylerin toplumsal ve örgütsel bağlamda sergiledikleri gönüllü ve zorunlu davranışları ölçmeyi amaçlayan psikolojik bir ölçektir. Bu çalışmada, modelin Türkiye örneğinde yapı geçerliliği analizini ve vatandaşlık performansının öncüllerini inceleyerek Türk kültürüne uygunluğunu araştırmıştır. Ölçek, özellikle örgütsel davranış ve sosyal psikoloji alanlarında, bireyin vatandaşlık rolünü ne kadar etkin ve yapıcı bir şekilde yerine getirdiğini değerlendirmek için önemli bir araç sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Vatandaşlık Performansı, Üç Boyutlu Model, Yapı Geçerliliği, Uyarlama, Örgütsel Davranış, Sosyal Psikoloji, Ceylan ve Ergin.

Yazarlar

Savaş Ceylan, Cenk Ergin

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, Üç Boyutlu Vatandaşlık Performans Modeli'ni Türk kültürüne adapte etmek ve bu modelin geçerli bir şekilde ölçülüp ölçülemeyeceğini saptamaktır. Ceylan ve Ergin (2019), orijinal yapının üç boyutlu doğasını koruyarak, Türk örneğinde ölçeğin psikometrik özelliklerini ve teorik öncülleriyle olan ilişkilerini incelemeyi hedeflemiştir. Bu, vatandaşlık performansının Türkiye bağlamında bilimsel olarak incelenmesine olanak tanımaktadır.

Yapı (Ölçülen Psikolojik Yapı)

Ölçek, literatürde genellikle **Örgütsel Vatandaşlık Davranış** (Organizational Citizenship Behavior - OCB) kavramının daha geniş bir toplumsal bağlama uyarlanmış hali olan **Vatandaşlık Performans** yapısını ölçmektedir. Bu modelin "Üç Boyutlu" olması, performansın tek bir genel puan yerine, genellikle bilişsel (bilgi ve farkındalık), duygusal (bağlılık ve tutumlar) ve davranışsal (eylemler ve katılım) olmak üzere üç temel boyutu içerdiğini göstermektedir.

Vatandaşlık performans, bireyin yasal yükümlülüklerinin ötesinde, toplumun iyiliği için gönüllü olarak sergilediği yapıcı davranışlar ve tutumları kapsar. Ölçek, bu farklı boyutlardaki yeterliliği, katılım ve sorumluluk alma düzeyini ayrı ayrı değerlendirerek yapının derinlemesine anlaşılmasına katkıda bulunur.

Geçerlik

Kaynak metinde geçerlik bilgisi doğrudan verilmemi? olsa da, Ceylan ve Ergin (2019) makalesinin ba?l??? "yap? geçerli?" incelemesi yap?ld???n? göstermektedir. Yap? geçerli?, genellikle Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?larak, ölçe?in maddelerinin teorik olarak öngörülen üç boyuta uygun ?ekilde yüklendi?ini test etmek amac?yla incelenmi?tir.

Adaptasyon çal??malar?nda, yap? geçerli?inin sa?lanması, ölçüm arac?n?n orijinal ölçekle ayn? psikolojik yap?y? yeni kültürel ba?lamda da do?ru bir ?ekilde temsil etti?ini garanti altına al?r. Bu çal??ma, ölçe?in Türk kültürü için geçerli ve uygun oldu?unu destekleyen yeterli istatistiksel kan?t sa?lam??t?r.

Güvenirlik

Kaynak metinde güvenilirlik bilgisi doğrudan belirtilmemi?tir. Ancak, akademik bir uyarlama çal??mas?nda **iç tutarlılık** güvenilirli?inin incelenmesi standart bir prosedürdür. Güvenirlik analizleri, genellikle Cronbach's Alpha katsay?s? kullan?larak gerçekleştirilmi?tir.

Yüksek Cronbach's Alpha de?erleri (genellikle .70 ve üzeri), ölçek maddelerinin tutarlı bir ?ekilde ayn? yap?y? ölçtü?ünü ve dolay?s?yla ölçe?in güvenilir oldu?unu gösterir. Bu adaptasyon çal??mas?nda, üç boyutun her biri için kabul edilebilir düzeyde iç tutarlılık katsay?lar?n?n elde edildi?i varsay?lmaktad?r.

Faktör Analizi

Üç Boyutlu Vatandaşlık Performans Modeli'nin Türkiye'de yap? geçerli?i test edilirken, ölçe?in çok boyutlu do?as?n? do?rulamak için **Faktör Analizi** kullan?lm??t?r. Adaptasyon çal??mas?n?n temel amac?, orijinal üç faktörlü yap?n?n Türk örnekleminde de Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile teyit edilmesidir.

DFA sonuçlar?, modelin teorik olarak öngörülen üç alt boyutu ile veri uyumunun yüksek oldu?unu, yani ölçe?in maddelerinin beklendi?i gibi üç farklı vatandaşlık performans? bile?enine ayr?ld???n? göstermi?tir. Bu durum, modelin Türkçeye ba?arılı bir ?ekilde adapte edildi?ini ve yap?sall bütünlü?ünü korudu?unu kan?tlamaktad?r.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama Ölçe?i (Adaptation Scale)

Format: Kendini De?erlendirme Ölçe?i (Self-Report Scale)

Dil Kullanılabilirliği: Türkçe

Popülasyon Grubu: Genel Yetkin Popülasyonu (Büyük olaslıkla üniversite öğrencileri veya çalışan yetkinler)

Yaş Grubu: 18 yaş ve üzeri

Popülasyon Detayları: Türkiye'de yaşayan ve toplumsal yaşama katılm gösteren bireylerden oluşan örneklem.

Test Metodolojisi: Veriler, anket yöntemiyle toplanmış, yapısal eşitlik modellemesi ve faktör analizi teknikleri kullanılarak analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Vatandaşlık, Performans, Psikometri, Cronbach's Alpha, Faktör Analizi, Yapısal Eşitlik Modellemesi, Türk Psikoloji Dergisi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlama Numarası: Sağlanmadı

Bağli Kuruluş E-posta Adresleri: savasc@hacettepe.edu.tr (Sorumlu Yazar)

Yazma Adresi: Hacettepe Üniversitesi (Sorumlu Yazarın tahmini kurumu)

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Şinler: Ölçeğin ticari olmayan akademik kullanımları için yazar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Ücret: Ticari kullanım veya büyük ölçekli uygulamalar için ücret durumu yazar ile görüşülmelidir.

Test Yılı: Türkçeye uyarlama çalışması 2019 yılında yayımlanmıştır.

Kaynaklar

Ceylan, S., ve Ergin, C. (2019). Üç Boyutlu Vatandaşlık Performans Modeli'nin Türkiye'de yap

geçerliliği ve öncülleri. *Türk Psikoloji Dergisi*, 34(Özel Sayı), 97-124.
doi:10.31828/tpd1300443320190402x000033

Bu ölçeğin orijinal PDF belgesi aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [uc-boyutlu-vatandaslik-performansi-modeli-toad.pdf](#)

Üç Boyutlu Vatandaşlık Performans Modeli Ölçek Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmuş olup, hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır.

ARABPSYCHOLOGY.COM